Raadsvoorstel

Raadsvergadering
29-6-21

Agendapunt
Regionale Energiestrategie Twente 1.0

Nummer
21int02060

Onderwerp
Regionale Energiestrategie Twente 1.0

Aan de gemeenteraad.

Samenvatting voorstel
Op 28 juni 2019 heeft het kabinet de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) bekend gemaakt in de vorm van het Nationaal Klimaatakkoord. In dertig energieregio's in Nederland vindt een uitwerking plaats waar en hoe elektriciteit op land met een gezamenlijke jaarlijkse opwekcapaciteit van 35 Terawattuur (TWh) duurzaam opgewekt kan worden in 2030. Maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn in samenhang met de warmtevraag en welke warmte-infrastructuur daarvoor nodig is, zodat woningen en (bedrijfs)gebouwen van het aardgas af kunnen. Voor Twente is de Regionale Energiestrategie Twente (RES Twente) uitgewerkt door de veertien gemeenten samen met provincie Overijssel, waterschappen, netbeheerders, Twence, kennisinstellingen, woningcorporaties en belanghebbenden.

De RES Twente 1.0 beschrijft de bijdrage van Twente. De gemeente Borne maakt deel uit van deze Twentse samenwerking en levert daarmee haar bijdrage aan het Klimaatakkoord.
Uw raad wordt gevraagd om de RES Twente 1.0 als strategisch koersdocument vast te stellen.

1 Inleiding
Op 28 juni 2019 heeft het kabinet de Nederlandse uitwerking van de internationale klimaatafspraken van Parijs (2015) bekend gemaakt in de vorm van het Nationaal Klimaatakkoord. In dertig energieregio's in Nederland vindt een uitwerking plaats waar en hoe elektriciteit op land met een gezamenlijke jaarlijkse opwekcapaciteit van 35 Terawattuur (TWh) duurzaam opgewekt kan worden in 2030. Maar ook welke warmtebronnen te gebruiken zijn in samenhang met de warmtevraag en welke warmte-infrastructuur daarvoor nodig is, zodat woningen en (bedrijfs)gebouwen van het aardgas af kunnen. Voor Twente is de Regionale Energiestrategie Twente (RES Twente) uitgewerkt door de veertien gemeenten samen met provincie Overijssel, waterschappen, netbeheerders, Twence, kennisinstellingen, woningcorporaties en belanghebbenden.

De RES Twente 1.0 beschrijft de bijdrage van Twente. De gemeente Borne maakt deel uit van deze Twentse samenwerking en levert daarmee haar bijdrage aan het Klimaatakkoord.

Na het opleveren van de concept-RES Twente in april 2020 is hard gewerkt om van de uitgewerkte bouwstenen te komen tot een concreter voorstel. In de periode van maart tot en met april 2021 is het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 beschikbaar gesteld, toegelicht en voorgelegd aan de gemeenten, waterschap en provincie. De volksvertegenwoordigers zijn in de gelegenheid gesteld om moties of reacties te versturen. Deze zijn verzameld in bijlage 1 bij de RES Twente 1.0 Hierin is ook opgenomen hoe deze in de RES Twente 1.0 zijn verwerkt.

2 Beoogd resultaat

De RES Twente 1.0 is een belangrijke stap om te komen tot een bijdrage vanuit Twente aan het Klimaatakkoord. Dit draagt bij aan een vermindering van de CO2-uitstoot met 95% in 2050, met als tussenstap een vermindering van 49% in 2030. Hoofddoelstellingen voor 2030 bestaan uit het duurzaam opwekken van 1,5 TWh en de realisatie van een Regionale Structuur Warmte om gebouwen duurzaam te verwarmen zonder fossiele brandstoffen (dus aardgasvrij). Hiermee wordt beoogd de klimaatverandering zoveel mogelijk tegen te gaan.

De RES Twente vraagt colleges, bestuur, volksvertegenwoordigers (14 Twentse gemeenteraden, Algemeen Bestuur waterschap Vechtstromen en Provinciale Staten) om het strategische koersdocument vast te stellen en zo bij te dragen aan de doelen uit het Nationaal Klimaatakkoord. Tevens wordt gevraagd akkoord te gaan met een inspanningsverplichting om de doelstellingen voor zowel duurzame opwek elektriciteit als voor de warmteopgave te realiseren. De bijlagen bestaan uit achtergrondinformatie en worden niet vastgesteld. De RES werkt aan regionale beleidsvorming waarbij de partners gelijkwaardige verantwoordelijkheden hebben in de samenwerking.

3 Argumenten

3.1 Strategisch koersdocument biedt een helder inzicht in de procesafspraken.

De RES Twente 1.0 is opgeleverd in de vorm van een strategisch koersdocument en een bijlagenboek. Het koersdocument wordt voorgelegd ter besluitvorming. In het koersdocument wordt naar de bijlagen met achtergrondinformatie verwezen waar nodig. Het bijlagenboek wordt niet vastgesteld. De procesafspraken zijn opgenomen in hoofdstuk 2. De volgorde van deze afspraken is gewijzigd en er zijn afspraken herschreven of toegevoegd. Dit is bedoeld ter verduidelijking voor de besluitvorming en geeft beslissers en belanghebbenden meer inzicht en sturing op het vervolgproces. De wijzigingen in de procesafspraken zijn doorgevoerd naar aanleiding van de reacties die zijn ontvangen. De procesafspraken uit het voorlopig ontwerp zijn in essentie behouden. De RES Twente komt hiermee tegemoet aan de kansen en zorgen van volksvertegenwoordigers, partners en belanghebbenden.

3.2 Moties en reacties colleges en raden op voorlopig ontwerp RES 1.0 april 2021

Colleges hebben het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 eerder vastgesteld en aangeboden aan de raden. Zo is het voorlopig ontwerp RES Twente 1.0 op 20 april 2021 aan u raad voorgelegd. Door u zijn een tweetal moties aangenomen en aangeboden aan de Stuurgroep RES.

De motie inzake aanscherping lokaal eigendom is als belangrijk uitgangspunt opgenomen en uitgewerkt in de RES 1.0. Voor Borne worden criteria inzake het lokaal eigendom in een gemeentelijk beleidskader geborgd. Dit kader zal na vaststelling van de Energievisie Borne ter besluitvorming aan de raad voorgelegd worden.
Voor de motie inzake de oproep tot samenwerking van Twentse gemeenten om te komen tot een integraal plan voor de clustering van windturbines wordt verwezen naar 4.2.

Verder hebben regio breed belanghebbenden in diverse bijeenkomsten en gesprekken ook hun inbreng geleverd. In bijlage 1 van de RES Twente 1.0 is de rode draad van de reacties aangegeven en hoe de reacties en moties zijn verwerkt.

3.3 Twentse Energieagenda

Een aantal moties en opmerkingen van belanghebbenden gaat over mogelijke ontwikkelingen van nieuwe technieken en de onderlinge afstemming van projecten en lokale koppelkansen. Hiervoor wordt in de periode van de RES 1.0 naar de RES 2.0 gewerkt met een Twentse Energieagenda. Hierin wordt een programmeertafel en een onderzoekstafel gevormd met partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en overheden om ontwikkelingen op de voet te volgen en kansen te kunnen signaleren voor Twente.

4 Kanttekeningen

4.1 Wat wanneer college of raad niet in kan stemmen met de RES 1.0?

Tijdens het bestuurlijke afstemmingsoverleg is aangegeven dat de RES Twente 1.0 gezien moet worden als een strategisch koersdocument. Elke partij afzonderlijk zal zich zwaarwegend inspannen om de bijdrage aan duurzame elektriciteit opwek in GWh die ze hebben toegezegd ook te gaan realiseren onderweg naar 2030. En draagt daarnaast bij aan de uitwerking van de regionale structuur warmte van Twente (in coalities).

Wanneer een college of raad uiteindelijk niet instemt met de definitieve RES 1.0 kan het escalatiemodel, zoals omschreven in de startnota RES Twente in werking worden gesteld. Alle partijen hebben de startnota vooraf vastgesteld.

4.2 Procesafspraken

Gemeenten zijn onderweg naar de RES 1.0 aan de slag gegaan met de vormgeving van het lokale beleid en hebben zoekgebieden voor grootschalige opwek bekend gemaakt, uitsluitingsgebieden aangewezen of energieprojecten vanuit de samenleving gefaciliteerd. Gemeenten volgen daarin hun eigen werkwijze of tempo.

Uw motie inzake de oproep tot samenwerking van Twentse gemeenten om te komen tot een integraal plan voor de clustering van windturbines is derhalve niet overgenomen. Wel wordt nadruk gelegd op het belang van (sub)regionale afstemming. Maar in essentie blijft er sprake van een decentraal (gemeentelijk) proces om tot aanwijzing van zoeklocaties te komen.

4.3 Planologisch kader

De opgaven van de RES Twente 1.0 voor elektriciteit en warmte moeten uiteindelijk juridisch verankerd worden in het beleid voor de fysieke leefomgeving. Omdat ruimtelijke ordening gedecentraliseerd is moeten keuzes tussen functies, opgaven en belangen primair gemaakt worden door de provincie en de gemeenten. Er is daarom gekozen om de uitwerking van de RES Twente 1.0 vast te leggen in de instrumenten van de Omgevingswet:

- Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)
- Provinciale omgevingsvisie (POVI)
- Nationale omgevingsvisie (NOVI)

De RES Twente 1.0 zelf is geen Structuurvisie. De RES Twente 1.0 hoeft niet formeel ter inzage te liggen, maar het voorlopig ontwerp is openbaar beschikbaar gesteld voor vragen en reacties.

5 Resultaten van overleg en inspraak
Parallel aan de ontwikkeling van de concept RES Twente naar de RES Twente 1.0 hebben diverse momenten plaatsgevonden, waarbij de bestuurders van de betrokken partners uit Twente met elkaar hebben gesproken over hun bijdrage aan de klimaatdoelstellingen. Tevens hebben op lokaal en regionaal niveau diverse bijeenkomsten plaatsgevonden voor inwoners en belanghebbenden vanuit verschillende perspectieven. In de gemeente Borne is dat vooral in het kader van de lokale Energievisie Borne gebeurd. Waarin de RES opgave verwerkt is.

Inwoners, belangenorganisaties en volksvertegenwoordigers maken zich zorgen of het informeren en betrekken van de inwoners en ondernemers in Twente in voldoende mate is gebeurd. Als regionaal uitgangspunt stelt de RES Twente dat vervolgstappen in afstemming met de omgeving moeten worden gerealiseerd door subregionale samenwerking, gebiedsgerichte en grensoverschrijdende participatie en met minimaal 50% lokaal eigendom.

De lokale en regionale inbreng van de belanghebbenden is gebundeld en staat medio mei op www.energiestrategietwente.nl met een verwijzing naar de wijze waarop de inbreng is verwerkt in de RES Twente 1.0.

6 Kosten, baten en dekking
Deelname aan de regionale samenwerking is tot op heden kosten neutraal voor de gemeenten tot het einde van 2021, maar vraagt wel inzet van diverse lokaal betrokken ambtenaren/adviseurs. Voor het voortzetten van de RES organisatie zijn inmiddels vanuit de VNG en IPO middelen gevraagd van het Rijk.

7 Vervolg na besluitvorming
Gemeenten nemen de Regionale Energie Strategie in uitvoering. In Borne betreft het specifiek de uitvoering van de Energievisie Borne die op 25 mei 2021 door u is vastgesteld.

Hoe ver gemeenten zijn in de uitvoering wordt gemonitord in de RES Twente monitor. De voortgang van de uitvoering wordt elk half jaar geactualiseerd (in juni en dec).
De gemeente Borne wil daarnaast nog een eigen lokale monitor ontwikkelen. En op het nieuwe platform www.energievanborne.nl publiekelijk toegankelijk maken.

Voorstel
Aan de raad wordt voorgesteld om:

De Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0 als strategisch koersdocument vast te stellen.

Bijlage(n)
21int02054: Collegevoorstel
21int02065: Raadsbesluit
21bij03202: Koersdocument Regionale Energiestrategie (RES) Twente 1.0
21bij03203: Bijlagenboek RES Twente 1.0

Gemeente Borne

Borne, 29-6-21

Burgemeester en wethouders van de gemeente Borne,
de secretaris, de burgemeester,

E.S.I. ter Koele drs. J.H.R. Pierik